

De vzw na de hervorming: van start tot finish

Om het ondernemingsklimaat in België te versterken, heeft de regering al verschillende maatregelen genomen.

Minister Koen Geens werkt al enkele jaren aan een **fundamentele hervorming van het economisch recht**.

In het kader van die hervorming geeft de Minister van Justitie een overzicht van de **belangrijkste wijzigingen voor de vzw's**.

Het verenigingsleven is, net als ondernemen, een passie. Ondernemers staan vroeg op, lopen heel de dag rond en zijn 's avonds nog niet moe.

Geëngageerde mensen die zich bij een vereniging aansluiten doen net hetzelfde. Met veel gedrevenheid schrijven zij het verhaal van de vzw.

Vzw's creëren groei, banen en welvaart. Het is daarom belangrijk om hen de juiste ondersteuning te bieden en te begeleiden naar de toekomst.

De eerste trein wat de hervorming van economisch recht betreft, is toegekomen op zijn bestemming. Sinds 1 mei 2018 kunnen ondernemers genieten van een hervormd en performant insolventie- en faillissementsrecht. Dat trad in werking op 1 mei 2018.

De tweede trein betreft de hervorming van het ondernemingsrecht die in werking trad op 1 november 2018.

Hierdoor wordt de bijzondere wetgeving die bepaalde deelaspecten van het handelsrecht normeren geïntegreerd in het Wetboek economisch recht (WER) waardoor het economisch recht een transparant en consistent geheel vormt.

Het wetboek van koophandel dateert van vóór de grote economische, wetenschappelijke en sociale verworvenheden van de 19e eeuw en werd de voorbije jaren al systematisch ontmanteld. Dit proces wordt verder gezet door de voorbijgestreefde begrippen "handelaar", "koopman" en "daden van koophandel" niet meer te hanteren.

Een functioneel ondernemingsbegrip dat aansluit aan de economische realiteit van vandaag wordt ingevoerd.

Daarnaast zal de ondernemingsrechtbank - de huidige rechtbank van koophandel - bevoegd zijn voor alle geschillen rond ondernemingen. Ook landbouwers, vzw's en vrije beroepers worden ondernemingen. In deze nieuwe wetgeving wordt rekening gehouden met de specifieke noden van het werkveld.

Het Vennootschaps- en Verenigingsrecht is de laatste wagon van de hervormingstrein van het ondernemingsrecht.

Verenigingen moeten niet vrezen dat de treinen in volle snelheid arriveren. Er zijn lange overgangsperiodes om aan elke vzw de kans te geven om zich aan te passen aan het nieuwe wetboek.

Koen Geens

Bij het opstellen van deze nieuwe versie werd het wetsontwerp Vennootschappen en Verenigingen goedgekeurd in het parlement, doch nog niet gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

Iedereen ondernemer

WET

Vanaf 1 mei 2018

Vzw's kunnen gerechtelijk reorganiseren en failliet gaan in de toekomst.

**Wetboek Economisch
Recht
BOEK XX**

WET

Vanaf 1 november 2018

Ondernemingsrechtbank wordt bevoegd voor geschillen tussen vzw's.

**Wetboek Economisch
Recht**

WET

Vanaf 1 januari 2020*

De wet van 1921 wordt geïntegreerd in het nieuw Wetboek.

**Wetboek
Vennootschappen en
Verenigingen**

*inwerkingstredingsdatum voor bestaande vzw's.
Voor overgangperiode, zie laatste pagina.

Van start...

Wat te doen bij opstart?

2 oprichters i.p.v. 3

Onder het huidige recht zijn er drie oprichters nodig. Door de hervorming volstaan twee oprichters (art. 1:2 WVV). Wanneer het aantal geldig verbonden oprichters minder dan twee bedraagt kan de nietigheid van de vzw worden uitgesproken (art. 9:4 WVV).

Verbintenissen rechtspersoon

De nieuwe vzw moet voortaan de verbintenissen overnemen binnen **drie maanden na oprichting** (art.2:2 WVV). Voorheen was dit zes maanden.

Openbaarmakingsformaliteiten en oprichtingsakte

Tot nog toe bestaat er geen neerleggingstermijn voor de oprichtingsakte van een vzw. Het nieuwe WVV voorziet voor alle **vzw's** in een **neerleggingstermijn van 30 dagen** (art. 2:9 WVV).

De vzw moet niet langer het **gerechtelijk arrondissement** waar de zetel van de vzw is gevestigd, vermelden in de statuten.

Het oudbollige 'centrum van werkzaamheden' wordt vervangen door een uniforme en moderne terminologie: voortaan is het een 'bijkantoor' (MvT art. 2:23 WVV).

Wat te doen na opstart?

Leden

De regel blijft de beperkte aansprakelijkheid: leden zijn **niet aansprakelijk voor de verbintenissen** die de vzw aangaat (art. 9:1 WVV).

Het **ledenregister** kan voortaan ook worden bijgehouden in elektronische vorm (art. 9:3, §1 WVV).

De **rechten en plichten van toegetroden leden** moeten voortaan uitsluitend worden opgenomen in de statuten, en niet langer in een huishoudelijk reglement (art. 9:3, §2 WVV).

Bij de uittreding en uitsluiting van leden wordt het **verdedigingsrecht** duidelijker verwoord (art. 9:23 WVV). De verplichting om het lid te horen wordt expliciet in de wet opgenomen.

...tot finish

Bestuur

Alle akten die een vzw verbinden, voor of na de handtekening van de vertegenwoordiger, moeten vermelden in welke hoedanigheid die optreedt (art. 2:53 WVV).

Vzw's krijgen de mogelijkheid van woonplaatskeuze voor een bestuurder (art. 2:54 WVV).

Als deze woonplaatskeuze wordt bekendgemaakt, kan zij aan derden worden tegengeworpen. Zo kan bijvoorbeeld een dagvaarding aan het lid van het bestuursorgaan geldig op dat adres worden betekend.

Dit laat leden van een bestuursorgaan voortaan toe om, voor alle zaken die de uitoefening van hun mandaat aangaan, woonplaats te kiezen op de zetel van de vzw en zo te vermijden dat zij hun privé-adres moeten prijsgeven.

Verduidelijking voor alle vzw's dat de algemene vergadering in de toekomst de bevoegdheid krijgt om de financiële en andere voorwaarden van een bestuursmandaat vast te stellen (art. 2:50 WVV).

De rechtspersoon die een bestuursmandaat opneemt in een vzw moet voortaan ook een natuurlijke persoon als vaste vertegenwoordiger aanstellen (art. 2:55 WVV).

Beraadslaging en nietigheid besluiten

De regels inzake beraadslaging en nietigheid van besluiten van organen worden veralgemeend, ook naar vzw's (art. 2:41 t.e.m. 2:48 WVV).

Behoudens andersluidende statutaire bepalingen of wanneer de wet anders voorschrijft, worden bij de wijziging van de statuten de onthoudingen meegerekend in de noemer.

De gewone regels van beraadslagende vergaderingen impliceren onder meer dat de besluiten van deze vergaderingen worden genomen met gewone meerderheid van de aanwezige en vertegenwoordigde leden van deze vergadering, met uitsluiting van de afwezigen, van de nietige stemmen en van de onthoudingen. Bij statutenwijziging geldt een 2/3 meerderheid (art 9:21 WVV).

Bestuurdersaansprakelijkheid

1. Aansprakelijkheid jegens de vzw

Bestuurders zijn jegens de vzw aansprakelijk voor fouten die zij begaan in de uitoefening van hun opdracht (art. 2:56 WVV). Deze personen zijn evenwel slechts aansprakelijk voor beslissingen, daden of gedragingen die zich kennelijk buiten de marge bevinden waarbinnen normaal voorzichtige en zorgvuldige bestuurders, geplaast in dezelfde omstandigheden, redelijkerwijze van mening kunnen verschillen.

2. Bijzondere hoofdelijke aansprakelijkheid jegens de vzw en derden.

De bestuurders zijn hoofdelijk aansprakelijk voor overtredingen van het WVV of de statuten van de vzw, zelfs wanneer er geen collegiaal bestuursorgaan is. Deze aansprakelijkheid geldt, in tegenstelling tot de aansprakelijkheid voor gewone bestuurdersfouten, niet enkel ten aanzien van de rechtspersoon, maar ook ten aanzien van derden.

De strengere aansprakelijkheidsregels voor de kennelijk grove fout en de 'wrongful trading' gelden niet voor kleine vzw's:

Art. XX.225 WER heeft betrekking op kennelijke grove fouten die hebben bijgedragen tot een faillissement.

Art. XX.227 WER heeft betrekking op de 'wrongful trading' waarmee de aansprakelijkheid van bestuurders wordt geïncasseerd die een reddeloos verloren vzw verder voeren.

De aansprakelijkheid van een bestuurder van de vzw is beperkt tot:

250.000 EUR in vzw's met omzet van < 700.000 EUR en balanstotaal < 350.000 EUR.

1 milj. EUR in vzw's met ofwel omzet > 9 milj., ofwel balanstotaal > 4,5 milj.

3 milj. EUR in vzw's met omzet van > 9 milj. en balanstotaal > 4,5 milj.

12 milj. EUR in vzw's met ofwel, omzet > 50 milj., ofwel balanstotaal > 43 milj (art. 2:57 WVV).

Van start...

Jaarrekening en boekhouding

De verplichting om een boekhouding te voeren, wordt onveranderd opgenomen in het Wetboek van economisch recht (art. III.82 t.e.m. III.95 WER).

De neerleggingsverplichting van de jaarrekening blijft onveranderd in het verenigings- en stichtingsrecht bestaan. (art. 3:47, §7 WVV). Het bestuursorgaan moet nog steeds de **jaarrekening van het voorbije boekjaar en de begroting van het volgende boekjaar** opmaken (art. 3:47, §1 WVV).

Kruispuntbank van ondernemingen (KBO)

Aangezien de vzw in de toekomst een onderneming wordt betekent dit dat de vzw zich actief via het ondernemingsloket moet inschrijven in de KBO als "inschrijvingsplichtige onderneming" (artikel III.49 WER).

De actieve inschrijvingsplicht zal pas van toepassing worden op een door de Koning te bepalen datum, waarna de vzw nog 6 maanden heeft om zich in te schrijven. Dit heeft te maken met de hervorming van de KBO, de digitalisering die de KBO meer gebruiksvriendelijk zal maken (artikelen 257 en 260, derde lid van de wet van 15 april 2018 houdende hervorming van het ondernemingsrecht). De inschrijving van de vzw zal GRATIS zijn (art. III.50, §2 WER).

...tot finish

Toegelaten activiteiten

Onder het huidige recht mag een vzw:

- ➔ **geen nijverheids- of handelsactiviteit uitbaten:** winstgevende nevenactiviteiten zijn slechts toegelaten in zoverre ze afhankelijk of noodzakelijk zijn voor de hoofdactiviteit;
- ➔ **geen vermogensvoordelen aan haar leden verlenen:** de winst van de vzw moet het belangeloos doel ten goede komen.

In de toekomst zullen vzw's alle, en dus ook winstgevende activiteiten, mogen voeren. Er is dus geen activiteitsbeperking meer voor de vzw.

Het onderscheid tussen vzw's en vennootschappen wordt ook niet langer gemaakt op basis van het winstoogmerk. De vzw onderscheidt zich omdat zij haar winst enkel mag besteden aan haar belangeloos doel (art. 1:2 WVV).

Een vzw mag dus geen winsten uitkeren, noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks tenzij dit noodzakelijk is voor de verwezenlijking van haar belangeloos doel (art. 1:2, 1:4 en 9:4, 5° WVV). Elke verrichting in strijd met dit verbod is nietig (art. 1:2 WVV). Bovendien kan dit tot de ontbinding van de vzw leiden. (art. 2:113 WVV).

Bevoegde rechtbank

De rechtbank van koophandel wordt omgevormd tot ondernemingsrechtbank. Deze rechtbank is bevoegd voor geschillen tussen alle ondernemingen. De vzw wordt een onderneming en dus zal de ondernemingsrechtbank in de regel bevoegd zijn voor geschillen in, rond en over vzw's niet meer de rechtbank van eerste aanleg (art. 573 en 574 Ger.W.).

De ondernemingsrechtbank wordt samengesteld uit **beroepsrechters en lekenrechters**. Deze laatsten zullen, onder andere, personen uit de verenigingssector zijn.

In de toekomst worden alle geschillen waarin rekening moet worden gehouden met de eigenheid van de vzw, behandeld door **gespecialiseerde rechters die vertrouwd zijn met de sector**.

Hoe de vzw ontbinden?

De vzw kan worden ontbonden (art. 2:109 e.v. WVV):

→ **Vrijwillig:**

door een besluit van de algemene vergadering (art. 2:110 WVV);

→ **Van rechtswege:**

als gevolg van een door de wet of de statuten omschreven feit of gebeurtenis (art. 2:104 en 2:112 WVV), bijvoorbeeld;

- door het verstrijken van de duur waarvoor de vzw is aangegaan;
- door de verwezenlijking van een uitdrukkelijk ontbindende voorwaarde waaraan de statuten de vereniging hebben onderworpen.

→ **Door beslissing rechtbank** wanneer de vzw (art. 2:113 WVV);

1. Niet in staat is haar verbintenissen na te komen;

2. Haar vermogen of de inkomsten uit dat vermogen voor een ander voorwerp aanwendt dan dat waarvoor zij is opgericht;

3. Het verbod op uitkering of bezorging van enig rechtstreeks of onrechtstreeks vermogensvoordeel schendt, of meer in het algemeen in strijd handelt met dit wetboek of de openbare orde, of in ernstige mate in strijd handelt met de statuten;

4. Niet heeft voldaan aan de verplichting om een jaarrekening neer te leggen, tenzij de ontbrekende jaarrekeningen worden neergelegd vooraleer de debatten worden gesloten;

5. Minder dan twee leden telt;

6. Niet voldoet aan de verplichtingen om een register van giften die meer bedragen dan €5000 en afkomstig zijn uit of bestemd zijn voor het buitenland bij te houden.

In tegenstelling tot de wet van 1921 wordt de vereffening van de vzw in detail geregeld in het nieuw WVV (art. 2:113 WVV):

Bevestiging en homologatie van de vereffenaar in geval van deficitaire vereffeningen (art. 2:119 WVV)

Heropening van de vereffening wanneer nadien vergeten actiefbestanddelen opduiken (art. 2:138 WVV)

Mogelijkheid tot "ééndagsvereffening" (art. 2:135 WVV)

Insolventie

Vzw's kunnen failliet worden verklaard, wat hen meteen instrumenten aanreikt om financiële moeilijkheden correct, ordentelijk en met de nodige aandacht voor de rechten van derden af te handelen, via een gerechtelijke reorganisatie, of een faillissement.

Vergeet ook dit niet

Oprichtersaansprakelijkheid

De aansprakelijkheid voor verbintenissen in naam van een vzw in oprichting (art. 2:2 WVV) wordt niet gewijzigd.

Oprichters van een vzw zijn niet onderworpen aan een oprichtersaansprakelijkheid (zie bijvoorbeeld de artikelen 5:15 en 5:16 WVV).

Bestuurders van vzw's zijn en blijven onderworpen aan de bijzondere aansprakelijkheid voor onbetaalde sociale bijdragen, btw en bedrijfsvoorheffing (art. XX.226 WER, art. 442quater WIB'92 en art.93undeciesC WBTW).

Herstructurering en omzetting

Naast de mogelijkheid om over te gaan tot een inbreng om niet van een bedrijfstak en van een algemeenheid, kunnen vzw's voortaan ook gebruik maken van een regeling inzake fusies en splitsingen, waarbij rekening wordt gehouden met de specificiteit van de vereniging (zie boek 13 - Herstructurering van verenigingen en stichtingen; Titel 1. - De regeling inzake fusies en splitsingen. WVV).

Een vzw kan zich voortaan omzetten in een IVZW, en een IVZW in een vzw (art. 14:46 t.e.m. 14:50 WVV).

Een vzw kan zich eveneens omzetten in een **(erkende) coöperatieve vennootschap erkend als sociale onderneming** (art. 14:37 t.e.m. 14:45 WVV).

Subsidies

Het al dan niet verkrijgen van subsidies blijft afhankelijk van de subsidievoorwaarden.

De hervorming verandert niets aan de toekenning van subsidies.

Fiscaliteit en belastingen

Inzake fiscaliteit blijven de oude regels van toepassing. Het blijft een feitenkwestie of een vzw onder de rechtspersonenbelasting dan wel onder de vennootschapsbelasting wordt belast.

De vzw blijft belast onder de rechtspersonenbelasting zolang de economische activiteiten die zij voert toekomstig blijven.

Vzw's zullen dus niet onbeperkt economische activiteiten kunnen voeren en onder de rechtspersonenbelasting worden belast (art. 181 en 182 W.I.B. '92).

Vrijwilligers

“Elke feitelijke vereniging of private of publieke rechtspersoon zonder winstoogmerk” kan gebruikmaken van vrijwilligers (Wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers).

Dit geldt voor alle organisaties die handelen met een belangeloos doel, ongeacht hun rechtsvorm.

Een vzw kan dus vrijwilligers inzetten voor activiteiten waardoor zij haar belangeloos doel nastreeft.

Timing

De hervorming van het vennootschaps- en verenigingsrecht bevat belangrijke wijzigingen. Om die reden werd er veel aandacht besteed aan de overgangperiode die overigens voldoende lang zal zijn.

(art. 38 t.e.m. 44 Wet tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen)

1. De wet zal in werking treden **1 mei 2019**. Vanaf dat moment kunnen er geen rechtsvormen meer worden opgericht die door de hervorming worden afgeschaft.
2. Op de reeds bestaande vzw's is het wetboek evenwel voor het eerst van toepassing op **1 januari 2020**.
3. Tenslotte moeten de reeds bestaande vzw's hun statuten ten laatste in overeenstemming brengen met de bepalingen van dit wetboek op **1 januari 2024**.

Zolang een vzw haar statutair voorwerp niet heeft aangepast, mag zij slechts bijkomstig economische activiteiten uitoefenen. Het verbod om dergelijke activiteiten uit te oefenen vervalt ook zonder dergelijke aanpassing op **1 januari 2029**. Wanneer de vzw geen economische activiteit uitoefent, **verandert er niks aan de fiscale regelgeving**.

Hier vindt u alles terug

Hervorming van het handels- economisch recht*

Insolventierecht Vanaf 1 mei 2018	De wet van 11 augustus 2017 houdende invoeging van het Boek XX "Insolventie van ondernemingen", in het Wetboek van economisch recht, en houdende invoeging van de definities eigen aan Boek XX en van de rechtshandavingsbepalingen eigen aan Boek XX in het Boek I van het Wetboek van economisch recht, <i>B.S. 11/09/2017</i> .	Boek XX in het Wetboek van economisch recht
Ondernemingsrecht Vanaf 1 november 2018	De wet van 15 april 2018 houdende hervorming van het ondernemingsrecht, <i>B.S.27/04/2018</i> .	Wetboek van economisch recht
Vennootschappen-en verenigingsrecht Vanaf 1 mei 2019	Wetsontwerp tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen.	Ontwerp van Wetboek van vennootschappen en verenigingen (WVV)

VZW Boek 9 WVV

Definitie vzw
Oprichting vzw

Vorm oprichtingsakte

Verkrijging rechts- persoonlijkheid

Verbintenissen in naam van een rechtspersoon in oprichting

Openbaarmakingsformaliteiten

Artikel 1:2 WVV
Artikel 1:2 en 2:9 WVV
Artikel 9:2 WVV

Artikel 2:5, §2 WVV
Artikel 2:9 WVV
Artikel 2:6, §2 WVV

Artikel 2:2 WVV

Artikel 2:9 WVV

*De tabel toont slechts een indicatieve weergave.

Leden van de vereniging
Uitsluiting en uittreding van leden
Bestuur
Beraadslaging en nietigheid van besluiten
Bestuurdersaansprakelijkheid
Samenstelling van het bestuursorgaan
Bevoegdheid van het bestuursorgaan
Dagelijks bestuur
Bevoegdheid algemene vergadering (AV)
Bijeenroeping AV
Deelneming aan de AV
Verloop AV
Gewone AV
Bijzondere AV
Giften aan de VZW
Erkenning van de VZW als beroepsvereniging
Erkenning van de VZW als SO
Buitenlandse verenigingen
Boekhouding van de vzw
Jaarrekening van de vzw
Neerleggingsverplichting Nationale Bank
Inschrijven Kruispuntbank voor Ondernemingen
Bevoegde rechtbank
Nietigheid van de VZW
Ontbinding van de VZW
Vereffening van de VZW
Oprichtersaansprakelijkheid
Herstructurering VZW: fusies en splitsingen
Inbreng om niet van algemeenheid of bedrijfstak
Omzetting van vennootschap naar VZW
Omzetting VZW in erkende CVSO of CV erkend als SO
Omzetting van een VZW naar een IVZW

Artikel 9:1 en 9:3 WVV
Artikel 9:23 WVV
Artikelen 2:48 – 2:54 WVV
Artikelen 2:40- 2:47 WVV
Artikel 2:55 – 2:57 WVV
Artikelen 9:5 – 9:6 WVV
Artikelen 9:7 – 9:9 WVV
Artikel 9:10 WVV
Artikel 9:12 WVV
Artikelen 9:13 en 9:14 WVV
Artikelen 9:15 en 9:16 WVV
Artikelen 9:17 en 9:18 WVV
Artikelen 9:19 en 9:20 WVV
Artikel 9:21 WVV
Artikel 9:22 WVV
Artikelen 9:24 – 9:26 WVV
Artikelen 9:27 en 9:28 WVV
Artikel 9:27 WVV
Artikelen III.82 – III.95 WER
Artikel 3:47, §1 WVV
Artikel 3:47, §6 WVV
Artikelen III:49 en III.50, §2 WER
Artikelen 573 en 574 Ger.W.
Artikel 9:4 WVV
Artikel 2:102 - 2:106 WVV
Artikel 2:108 - 2:132 WVV
Artikel 2:2 WVV
Artikelen 13:1 – 13:9 WVV
Artikel 13:10 WVV
Artikelen 14:31 – 14:36 WVV
Artikelen 14:37 – 14:45 WVV
Artikelen 14:46 – 14:50 WVV

Is er iets dringends?

NEEN want:

- Sinds 1 mei 2018 wendt u zich tot de rechtbank van koophandel inzake insolventierecht;
- Sinds 1 november 2018 wendt u zich tot de ondernemingsrechtbank inzake geschillen tussen vzw's;
- De actieve inschrijvingsplicht in de KBO zal pas van toepassing zijn op een nog door de Koning te bepalen datum;
- De verplichting inzake boekhouding blijft onveranderd, alsook de verplichte opmaak van de jaarrekening; De statuten van de vzw moeten slechts ten laatste in 2024 conform de nieuwe wet zijn.

Vragen? Meer info via
vzw@just.fgov.be

Federale Overheidsdienst **Justitie**
Service public fédéral **Justice**